

**Sammen tar vi
ansvar fra jord
til bord**

Vår adferdskodeks

Lantmännen er et jordbrukssamvirke og Nord-Europas ledende aktør innen jordbruk, maskiner, bioenergi og mat. Med basis i korn foredler vi ressursene fra åkeren for et livskraftig landbruk. Selskapet vårt er basert på kunnskap og verdier som har eksistert i generasjoner hos våre eiere. Gjennom forskning, utvikling og virksomhet i hele verdikjeden kan vi sammen ta ansvar fra jord til bord.

Den første utgaven av Lantmännens Adferdskodeks ble lansert i 2008, og mye har blitt oppdatert og utviklet i årenes løp, noe du vil se i denne nye utgaven. Det handler om alt fra utvikling av vårt eget arbeid og endringer i omverdenen, til skjerpede krav til oss selv. Kort sagt: vi er hele tiden i utvikling fremover.

Innhold

”Sammen tar vi ansvar fra jord til bord”	3
Lantmännens adferdskodeks	4
Miljø	6
Forretningsetikk	7
Samfunn	8
Sosiale forhold	9
Arbeidsmiljø, helse og sikkerhet	10
Produkter og tjenester	11
Overvåkning og etterlevelse	12
Adferdskodeksen gir ikke alle svar – bruk sunn fornuft.	13
Hva gjør jeg hvis jeg oppdager et brudd på adferdskodeksen?	14

”Sammen tar vi ansvar fra jord til bord”

Vi er en fremtidsrettet virksomhet med sterke røtter i landbrukskooperativet. Vår opprinnelse og våre felles verdier kobles sammen gjennom vårt varemerke og den velkjente grønne spiren. Korn er vårt fokus, og som et landbrukskooperativ som er eid av svenske bønder, har vi en unik mulighet til å ta ansvar i hele kjeden fra jord til bord. De er nettopp dette som gjør oss unike og attraktive for både forbrukere, kunder og andre interessenter. Sammen legger vi grunnlaget for det vi streber mot – et livskraftig landbruk.

Vi har en bred virksomhet og vi vet at vi har stor innvirkning på naturen og omverdenen i alle deler av verdikjeden. Våre kunder, forbrukerne og omverdenen kan være sikre på at vi har kunnskap og kontroll gjennom hele virksomheten, og at vi arbeider for å minimere negativ påvirkning på mennesker, miljø og naturressurser. Ved å utvikle og forvalte virksomheten på en ansvarsfull og langsiktig måte, fortsetter vi å være en troverdig og pålitelig forretningspartner og samfunnsaktør.

”Adferdskodeksen gjelder oss alle”

Lantmännens Adferdskodeks fungerer som en veiledning i det daglige arbeidet og er et viktig verktøy for å styre virksomheten etter våre ambisjoner og mål, samtidig som vi oppfyller de krav og forventninger som stilles til oss som en ansvarlig virksomhet. Adferdskodeksen gir praktisk veiledning for hvordan vi skal opptre, handle og ta beslutninger for at vi sammen skal ta ansvar ut fra et miljømessig, sosialt og forretningsmessig perspektiv. Den beskriver også hvordan vi skal tenke når det gjelder våre produkter

Hele Adferdskodeksen er relevant for alle medarbeidere. Avhengig av hvilken rolle du

har, finnes det forskjellige deler som er spesielt viktige for nettopp deg. Fokus ligger på spørsmål og områder hvor Lantmännens virksomhet har stor innvirkning.

Det er i den daglige virksomheten at vi sammen gjør Lantmännen til en ansvarsfull og fremgangsrik virksomhet. Ansvaret må derfor være til stede i alt vi gjør - fra planer til ferdige produkter. Og som medarbeidere har vi alle vår del av dette ansvaret, hver dag. Det finnes ikke alltid selvfølgelig svar på de problemene og utfordringene vi står overfor. Og vår adferdskodeks skal fungere som en guide og hjelpe oss med å ta riktige beslutninger i vanskelige situasjoner.

Jeg er både glad og stolt over det arbeidet vi allerede har gjort med Lantmännens Adferdskodeks. Når vi alle både bruker den som en guide og følger den på en god måte, kommer vi til å fortsette å utvikle oss og leve opp til vårt løfte om å ta ansvar fra jord til bord. Med denne oppdateringen tar vi et skritt til for å kunne bli et enda mer fremgangsrikt selskap.

Per Olof Nyman
Adm. dir. og konsernsjef

Lantmännens adferdskodeks

Lantmännen er et jordbrukssamvirke som eies av svenske bønder. Selskapet har en ledende posisjon innen jordbruk, maskiner, bioenergi og mat i Nord-Europa.

Vår oppgave er å bidra til at våre eieres gårder skal være lønnsomme og få optimal kapitalavkastning hos Lantmännen.

Lantmännens løfte: "Sammen tar vi ansvar fra jord til bord" er vår felles forpliktelse overfor kunder, forbrukere og verden.

Våre verdier; åpenhet, et helhetlig syn og kraft, styrer oss i vår daglige drift. Sammen med vår adferdskodeks, som oppsummerer våre generelle regler for god forretningsskikk, danner de et rammeverk for hvordan vi oppfører oss i våre daglige aktiviteter.

Ansvarlig forretningsdrift

Vi er en del av en global utfordring for å levere mat og andre kornbaserte produkter til en voksende befolkning samtidig som vi skal beskytte biologisk mangfold, motarbeide klimaendringer og redusere eutrofiering. Lantmännens strategi for bærekraftig bedriftsutvikling er å arbeide sammen med kunder, forretningspartnere og leverandører for å implementere tiltak som oppfordrer til langsiktig ansvar.

Vi skal være en attraktiv arbeidsplass for både eksisterende og nye ansatte. Alle skal bidra til at forretningsmålene oppnås. Derfor utvikler vi stadig lederskapet vårt og fokuserer på å engasjere de ansatte og videreutvikle deres kompetanse.

Vi følger internasjonale konvensjoner for firmaansvar. Vår adferdskodeks er laget i henhold til FNs Global Compact-prinsipper og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak.

Vår misjon/hensikt

"Vi får jordbruket til å spire."

Vår visjon

"Vi skal være ledende innen bruken av jordbruksressurser på en innovativ og ansvarlig måte – for morgendagens jordbruk."

Vårt forretningskonsept

"Vi er et jordbrukskooperativ som lager verdier av jordressurser på en ansvarlig måte. Vår kollektive kunnskap og vår drift fra jord til bord lar oss lede utviklingen i kornverdikjeden. Vi opererer i et internasjonal marked, og Sverige er basen for våre aktiviteter."

Omfang

- Adferdskodeksen gjelder i sin helhet for alle ansatte og styremedlemmer i alle selskaper som eier mer enn 50 %.
- De gjelder også for representanter for foreningens forvaltningsstyre.
- De er førende for hvordan styremedlemmer som representerer Lantmännen i våre deleide enterpriser skal oppføre seg og hvilke beslutninger de skal ta.
- De danner grunnlaget for evalueringer av fremtidige potensielle oppkjøp og holdinger.
- Relevante deler gjelder for våre leverandører, og disse reguleres i vår leverandøradferdskodeks som brukes til å evaluere eksisterende og potensielle leverandører.
- Adferdskodeksens innhold gjenspeiler også forretningsprinsippene som vi forventer at distributører og andre forretningspartnere skal etterleve.

Samsvar med loven

- Lantmännen skal alltid overholde juridiske krav og regler som gjelder for landene hvor vi har drift.
- Vi kan velge å bruke høyere standarder for vår egen drift enn det som kreves av lovverket der hvor vi mener det er riktig.

Miljø

Lantmännen er aktiv i kornverdikjeden og er avhengig av naturressurser og godt fungerende økosystemer. Samtidig påvirker vi miljøet som vi er avhengige av. Majoriteten av miljøpåvirkningen oppstår i kultiveringsstadiet.

Vi engasjerer oss i systematiske tiltak for kontinuerlig å forbedre driften og redusere vår miljøpåvirkning. Våre tiltak er basert på føre var-prinsippet og livssyklusstankegang.

I områder hvor vi har stor påvirkning på miljøet, naturressurser eller økosystemet, bruker vi interessentdialog for å finne egnede løsninger som møter både drifts- og miljøbekymringer.

Kultivering

- Vi har en langsiktig forpliktelse til å arbeide sammen med kunder og leverandører for å minimere negativ miljøpåvirkning i kornverdikjeden.
- Vi bidrar aktivt og kontinuerlig med ekspertise og ressurser for å utvikle bærekraftige kultiveringsteknikker.
- Vi gir løpende informasjon og råd til bønder om effektiv bruk av informasjon og hvordan de kan minimere risikoen for både brukere og miljøet. Nøkkelområder er å beskytte avlinger og næringslekkasjer.

Ressurser og produksjon

- Vi skal bruke alle ressurser så effektivt som mulig, og vi skal minimere karbonavtrykket vårt, utslipp til miljøet og avfall som følge av vår drift.
- Vi arbeider aktivt med å forbedre energieffektiviteten og øke andelen fornybar energi.
- Vi arbeider kontinuerlig med å redusere miljøpåvirkning som skyldes transport, og vi går over til mer miljøvennlige logistikk-løsninger, drivstoff og transportmåter.

Produkter og råvarer

- For å redusere klima- og miljøpåvirkningen i alle ledd, fra jord til bord, utvikler vi stadig vår kunnskap om våre produkter og råvarer.
- Vi analyserer risikoer som knyttes til råvarene vi bruker, og stiller krav til bærekraft.

Forretningsetikk

Lantmännen har etablert og håndhever strenge standarder for etisk oppførsel og retningslinjer for god forretningsdrift, og vi motarbeider alle former for korrupsjon.

Vår oppførsel i alle situasjoner, uavhengig av land eller marked, skal preges av ansvar og respekt for kunder, leverandører, forretningspartnere og lokalsamfunnene vi opererer i.

Vi skal utvise god dømmekraft når vi representerer Lantmännen.

Integritet og korrupsjonsbekjempelse

- Alle former for korrupsjon, bestikkelser og hvitvasking er forbudt.
- Vi er motstandere av all ulovlig konkurransebegrensning.
- Lantmännens ansatte skal ikke gi eller motta personlige gaver, tjenester, reiser, underholdning eller andre fordeler av betydelig verdi til eller fra leverandører eller andre forretningspartnere.
- Alle fordeler og forretningstjenester skal kjennetegnes av moderasjon og åpenhet.
- En ansatt som får en fordel eller et tilbud om en fordel som han eller hun mener bryter mot adferdskodeksen, må umiddelbart levere gaven tilbake og rapportere hendelsen til sin overordnede.

Informasjonssikkerhet

- Informasjonssikkerhet har høy prioritet. Alle ansatte er pålagt å behandle informasjon i henhold til gjeldende retningslinjer og lovverk.
- Konfidensiell informasjon om Lantmännens strategier, aktiviteter og drift skal beskyttes og ikke formidles til uvedkommende.
- Konfidensiell informasjon som Lantmännen får fra tredjepart skal behandles og beskyttes på samme måte som vår interne konfidensielle informasjon.
- Vi arbeider kontinuerlig for å beskytte våre informasjonssystemer og redusere risikoer som er knyttet til informasjonsbehandling.

Interessekonflikt

- Vi skal være oppmerksomme på interessekonflikter i forretningsaktiviteter og alltid sette Lantmännens interesser høyere enn personlige interesser.

Samfunn

Lantmännen skal være et ansvarlig og troverdig selskap. Vi skal aktivt bidra til positiv markedsutvikling i de markedene vi har drift.

Vi skal ha konstruktiv dialog med alle interessenter som påvirkes av vår drift.

Vår kommunikasjon kjennetegnes av ærlighet, åpenhet, tilgjengelighet og hurtighet. Den har også som mål å få relevante og troverdige dialoger med målgruppene våre.

Dialog med interessenter

- Vi engasjerer oss i sosiale saker, deltar i debatt og har en aktiv dialog med eierne våre (svenske bønder), ansatte, kunder, leverandører, handelsorganisasjoner, offentlige og ikke-offentlige organisasjoner.
- Vi skal alltid informere om vår drift på en nøyaktig og transparent måte.

Merkevare og markedskommunikasjon

- I vår merking, markedsføring og reklamering for produkter skal vår informasjon være etisk korrekt og ikke villedende.
- Markedsføringen vår skal øke vår merkevareverdi og føre til økt salg, og den skal ikke være i konflikt med merkevareløftet.
- Vi bidrar ikke til politiske partier eller religiøse aktiviteter.

Sikkerhet og risikostyring

- Lantmännen skal være godt forberedt på å håndtere kriser og nødssituasjoner.
- Vi arbeider aktivt med risikostyring, og vi er klar over endringer og utvikling som kan påvirke sikkerheten til personer og miljøer.

Skatt

- I alle land vi har drift skal vi følge det aktuelle landets lover og regler for skatt, både på papiret og i praksis.
- Vi gjennomfører ikke kunstige transaksjoner av skattehensyn.

Sosiale forhold

Lantmännens drift støtter og respekterer internasjonale menneskerettigheter.

Vi arbeider aktivt for å sikre at våre ansatte behandles rettferdig, med respekt og at de ikke diskrimineres. Vi forventer at våre leverandører og forretningspartnere oppfører seg på samme måte overfor sine ansatte.

Organisasjonsfrihet

- Vi respekterer våre ansattes rett til å organisere seg i fagforeninger og til å engasjere seg i kollektive forhandlinger.

Arbeidstid

- Arbeidstiden skal overholde nasjonalt lovverk, bransjestandarder og tariffavtaler.

Lønn

- Vi sikrer at lønn og fordeler minst samsvarer med de tariffavtalte og juridisk pålagte nivåene i landene hvor vi har drift.
- Ved trekk i lønn som disiplinær handling skal disse reguleres av lovverk eller tariffavtale.

Tvangsarbeid

- Det er ikke tillatt med tvangsarbeid eller arbeid som er knyttet til noen form for straff.
- Ingen ansatte skal tvinges til å overlevere verd saker eller identifikasjonspapirer til arbeidsgiveren.

Barnearbeid

- Alle barn skal beskyttes mot økonomisk utnyttelse og å utføre arbeid som kan være farlig, ha negativ påvirkning på barnets utdanning eller være skadelig for barnets helse og utvikling. Derfor tillater vi ikke barnearbeid.
- Den laveste alderen for ansettelse, er den alderen hvor skolegang opphører, men den skal aldri være lavere enn 15 år.
- Unge arbeidere under 18 år skal ikke arbeide om natten eller under farlige forhold.

Likebehandling

- Vi arbeider aktivt for likhet og mangfold.
- Vi godtar ikke diskriminering, trusler, undertrykkelse eller trakassering i noen form.

Arbeidsmiljø, helse og sikkerhet

Et trygt og sikkert arbeidsmiljø er viktig hos Lantmännen, og vi arbeider systematisk for å kontinuerlig identifisere og redusere risikoer.

Vi mener at et proaktivt helseprogram er en viktig brikke for bærekraftige resultater og lønnsom drift.

Vårt helse- og sikkerhetsarbeid skal kjennetegnes av tett samarbeid mellom ledelse, ansatte, sikkerhetsorganisasjonen, bedriftshelsetjeneste og andre partnere.

Arbeidsmiljø og sikkerhet

- Vi arbeider aktivt for kontinuerlig forbedringer av arbeidsmiljøet.
- Vi arbeider for høye sikkerhetsstandarder og forebygging av uhell og skader.
- Arbeidet vårt er basert på det nasjonale lovverket i hvert land vi har drift. Lantmännen ønsker å ha høyere standarder for å sikre trygge arbeidsplasser. Dette håndheves i form av interne retningslinjer og instruksjoner.

Helse og velvære

- Å sikre god helse og velvære for våre ansatte er en viktig del av vår måte å arbeide på.
- Vi investerer i helsefremmende aktiviteter for å bidra til at våre ansatte får et sunt arbeidsliv.

Produkter og tjenester

Lantmännens produkter og tjenester skal være trygge for brukere og forbrukere. Vårt ansvar er basert på føre var-prinsippet.

Vi arbeider systematisk for kontinuerlig å forbedre våre produkter og tjenester. Vi skal aktivt utvikle og tilby bærekraftige løsninger til kunder og partnere.

Vårt langsiktige utviklings- og innovasjonsarbeid er basert på samarbeid med forskere, universitet, leverandører, kunder og andre interessenter.

Sporbarhet, opphav og sikkerhet

- Alle våre produkter skal være sporbare i henhold til gjeldende regler og industristandarder.
- Vi arbeider aktivt med produksikkerhet, og vi følger internasjonale standarder for mat og dyrefôr for å beskytte våre kunder og forbrukere. Ved feil tilbakekaller vi produkter som utgjør en fare for brukeren eller forbrukeren.
- For produkter som er kritiske for vår kundes drift skal det lages beredskapsplaner for levering.
- I det svenske markedet prioriterer vi å bruke råvarer fra våre eieres gårder.

Ny teknologi

- Lantmännen har et positivt syn på mulighetene som utviklingen av ny teknologi, for eksempel bioteknologi og genteknologi, kan tilføre et bærekraftig samfunn. Samtidig er vi klar over at det ikke er risikofritt. Derfor må hver sak evalueres og gjennomgå en risikovurdering. Dette gjennomføres i konstruktiv dialog med kunder og andre interessenter. Vår evaluering er basert på føre var-prinsippet.

Forskning og innovasjon

- Vi bidrar til bærekraftig utvikling og innovasjon innen de områdene som er strategisk viktige for Lantmännen.
- Våre forsknings- og utviklingsaktiviteter skal sikre et kunnskaps- og kompetansenivå som gjør at vi er konkurransedyktige.

Overvåkning og etterlevelse

Å etterleve adferdskodeksen er essensielt for vår bedrifts langsiktige lønnsomhet. Lantmännens styre krever at bedriftsledelsen tar grep for å sikre at adferdskodeksen etterleves, siden det er positivt for bedriften.

Vi overvåker etterlevelsen i form av våre forpliktelser som beskrevet i adferdskodeksen.

Implementering og etterlevelse

- Lantmännens styre overholder adferdskodeksen og overvåker etterlevelsen.
- Group Management har ansvaret for å sikre at adferdskodeksen implementeres og etterleves i hele organisasjonen.
- Lantmännens ledere har ansvaret for å implementere adferdskodeksen i sine egne organisasjoner. Ved behov kan de bruke mer detaljerte retningslinjer.
- Hver ansatt skal etterleve adferdskodeksen, policyer, retningslinjer og lokalt lovverk.
- Hvis adferdskodeksen ikke etterleves, må det rapporteres til overordnet. Rapporter skal overleveres raskt og på en egnet måte.
- Hvis det ikke tas på alvor når en ansatt varsler om et potensielt brudd på adferdskodeksen, eller hvis arbeidsgiveren ikke er komfortabel med å rapportere et eventuelt brudd til sin overordnede, skal den ansatte bruke Lantmännens varslingsfunksjon.
- Et varsel om brudd på adferdskodeksen skal aldri føre til negative konsekvenser for den ansatte som varslet.
- Brudd på adferdskodeksen kan føre til reaksjoner som advarsler, omdisponering, oppsigelse eller avskjed.

- Hvis en leverandør ikke overholder leverandøradferdskodeksen, kan vi avslutte samarbeidet hvis det ikke gjennomføres forbedringer i løpet av en avtalt tidsperiode.

Overvåkning

- Alle ansatte får opplæring i Lantmännens adferdskodeks.
- Etterlevelse rapporteres til Group Management og styret i en årlig etterlevelsesrapport og for frittstående saker.
- Ytterligere avgjørelser og tiltak for å sikre at adferdskodeksen etterleves, evalueres regelmessig av Group Management og bedriftsledelsen.
- Vi gjennomfører inspeksjoner av våre leverandører for å sikre at leverandøradferdskodeksen etterleves. Disse inspeksjonene kan være uanmeldte, og de kan også gjennomføres av uavhengig tredjepart.

Revidering

- Dette er et levende dokument, og styret vurderer årlig om det skal revideres eller oppdateres.

Adferdskodeksen gir ikke alle svar – bruk sunn fornuft.

Adferdskodeksen gir ikke alle svar på hvordan du skal handle og hvilke beslutninger du skal ta. Det er derfor viktig å tenke seg om i forkant. Som oftest handler det om å bruke sunn fornuft og erfaring. Her er noen spørsmål man kan stille seg hvis man står overfor et moralsk dilemma eller skal ta en vanskelig beslutning.

- Er det lovlig? Er det moralsk?
- Føles det bra? Kommer det til å føles bra også om fem år?
- Vet jeg hva konsekvensene blir av det jeg gjør? Forstår jeg risikoen?
- Er jeg et godt forbilde?
- Hva ville jeg mene hvis en annen hadde gjort det samme?
- Kommer jeg til å sove godt om natten?
- Har jeg tatt en beslutning som tåler granskning i aviser og TV-nyheter?
- Vil min beslutning gjøre mitt eller Lantmännens rykte dårligere?
- Kan jeg stå for min beslutning?
- Finnes det et alternativ som ikke gir opphav til et moralsk dilemma?

Hva gjør jeg hvis jeg oppdager et brudd på adferdskodeksen?

Hvis du som medarbeider oppdager noe uregelmessig eller et misforhold som kan få alvorlige konsekvenser, skal du alltid rapportere det til din nærmeste sjef eller HR-sjefen. Det kan dreie seg om økonomisk kriminalitet, miljøkriminalitet, fare for liv og helse, diskriminering, trakassering eller brudd på policyer og retningslinjer, f.eks. forbudt bruk av Internett, som surfing på sider med pornografisk innhold.

Hvis det er din sjefs handlinger du vil rapportere, eller han eller hun ikke tar din rapport på alvor, skal du rapportere via vårt eksterne whistleblowing-system der du har muligheten til å rapportere helt anonymt på ditt lokale språk.

Hvis du vil ha mer informasjon eller har spørsmål, kontakt din lokale HR-funksjon. Du kan også lese mer om whistleblowing på Inside.

Vil du vite mer om adferdskodeksen?

Hvis du har spørsmål om adferdskodeksen, kontakt en av følgende:

- Nærmeste sjef
- Forretningsområdeledelsen
- Avdelingen med ansvar for bærekraftig utvikling eller en av de aktuelle fellesfunksjonene i Lantmännen

Les mer om vårt ansvar og adferdskodeksen på Inside og www.lantmannen.com.

Lantmännen